

И БРОЈ 175

ЗВО

В ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР
13. СЕПТЕМБАР 2017.
ГОДИНА XI

О
Р

**ЗАШТИТНИЦА ГРАЂАНА ЛОРА ВИДОВИЋ ПОСЕТИЛА
ЗАЈЕДНИЧКО ВЕЋЕ ОПШТИНА**

**СВЕ ВЕЋИ БРОЈ ПРИТУЖБИ
НА ДИСКРИМИНАЦИЈУ**

стр: 2 и 3

**БЛИЦ ИНТЕРВЈУ: МИЛОРАД
ПУПОВАЦ - УСТАШКИ ПОЗДРАВ
НЕПРИХВАТЉИВ ЈЕ БИЛО ГДЕ**

**ИНТЕРВЈУ СА ЗАМЕНИКОМ
ОСЈЕЧКО-БАРАЊСКОГ ЖУПАНА
РАДОМИРОМ ЧВАРКОВИЋЕМ**

**ЈОШ ЈЕДНА НАГРАДА ЗА ТВ
ПРОДУКЦИЈУ ЗВО-а НА
ФЕСТИВАЛУ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ**

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА ЛОРА ВИДОВИЋ ПОСЕТИЛА ЗВО

Ћорђе Ђурчић, Лора Видовић, Срђан Јеремић и Драгана Јецков

Хрватске цесте скинуле. Замолили смо госпођу Видовић да затражи од Хрватских цеста да се у свим местима у којима постоје предуслови поставе двојезичне, односно двописмене табле. Што се тиче цивилних жртава рата њихов статус такође није решен двадесет и више година, такође и исплате пензија од 1991. до 1997. године. То су имовинска права и ми сматрамо да су наши пензионери ту неправедно закинути. Говорили смо и о станарским правима и стамбеном збрињавању. Све су то проблеми који оптерећују нашу заједницу и ред је да се они коначно рече, нагласио је Јеремић.

Иако је све наведено заиста подједнако важно, највише полемика изазвало је питање образовања српске националне

ПРИТУЖБИ ГРАЂАНА СВЕ ВИШЕ

Заштитница грађана (пучка правобранитељица) **Лора Видовић** са сарадницима посетила је у среду 30. августа Заједничко веће општина где је о положају српске заједнице у источном делу Хрватске разговарала са председником ове институције **Срђаном Јеремићем**.

Након састанка који је трајао више од два часа омбудсман Лора Видовић изјавила је да је на њему обрађено много тема.

- Претресли смо стварно један цео низ проблема. образовање, пензије, стамбена питања, провођење Уставног закона о правима националних мањина, запошљавање. Мени је овај састанак важан зато што ми пружа нове информације, потврду информација које већ имамо, јер ради се о темама које ми у канцеларији пратимо дуги низ година о чему редовно извештавамо и Сабор, дакле о провођењу Уставног закона о правима националних мањина и о етничкој дискриминацији. То није ништа ново, о томе опширно пишемо и извештавамо, говоримо о случајевима дискриминаторног говора у јавном простору. Овакви састанци су нам важни како бисмо на један свеобухватнији начин могли да говоримо о тим питањима и захвална сам на прилици да о томе говоримо и верујем да ћемо наставити да сарађујемо, рекла је Видовић.

Председник ЗВО-а Срђан Јеремић упозорио је да се сви проблеми о којима је на састанку говорено трају већ исувише дуго иако за нерешавање многих од њих не постоје никаква оправдања.

- Сви ти проблеми протежу се уназад двадесет и више година и још увек нису решени што говори да још увек не постоји адекватна примена Уставног закона о

правима националних мањина. Нема пропорционалне запослености националних мањина у државним јавним службама, правосуђу, школству и тд. У ствари, из године у годину бележимо све мању заступљеност мањина у државним јавним службама. Три наше школе, Негославци, Маркушица и Борово поднеле су захтев за пренос оснивачких права са Жупаније на Општине. То није десило иако законских препрека за то нема, а прошло је већ више од годину и по дана. Не поштује се двојезичност чак ни у оним општинама у којима Срби чине апсолутну већину. Неке општине су чак саме исфинансирале да се на улазу у њихова места поставе двојезичне табле али су их

мањине у Хрватској. Заштитница грађана у вртићима са наставом на српском језику види проблем јер су, како је рекла, деца у њима раздвојена.

- Госпођа Видовић не живи у овој средини и наравно да је њој тешко из перспективе живота у једној другој заједници и околностима схватити ситуацију овде код нас. Више се полемике водило око вртића него око самих школа. Она сматра да је то на неки начин одвајање деце и није јој било јасно због чега ми, као припадници српске националне заједнице, инсистирамо на томе да наша деца похађају вртиће на српском језику и ћириличном писму. Међутим, скренуо сам јој пажњу на то да се

културни и национални идентитет детета ствара у првим годинама живота. Ако се дете до седме године не изгради у неком културном и националном смислу долазимо до проблема асимилације. Ако наша деца у вртићима не могу да обележавају

своје верске празнике, негују своју културу и друге ствари на који начин ће она знати да су Срби, да су православци и у крајњој линији да се свога не стиде, да се својим поносе, туђе да поштују, а своје да воле, запитао се Јеремић.

од великог значаја, објаснила је Лора Видовић.

Извештај правобранитељке грађана за 2015. није усвојен, а извештај за прошлу, 2016. годину, требао би да се нађе на дневном реду у јесењем делу заседања Сабора.

- Неусвајање извештаја има симболичку поруку. Прошле године, највећу дебату у парламенту изазвала су поглавља која говоре о дискриминаторном говору у јавном простору и о етничкој дискриминацији. Нажалост, показало се да неусвајање извештаја доводи до тога да је и испуњеност препорука на знатно нижем нивоу него онда када се извештај усвоји зато што министарства онда сматрају да, тако рећи, и немају обавезу да их проводе. То је велика штета за друштво, државу и за грађане, упозорила је Видовић.

Састанку са заштитницом грађана присуствовали су и саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков**, заменик вуковарско-сремског жупана и један од двојице потпредседника ЗВО-а **Ђорђе Ђучић** те председници одбора ЗВО-а за образовање, људска права, културу и спорт и привреду **Милица Стојановић**, **Дејан Дракулић**, **Небојша Видовић** и **Рајко Лукић** те председник жупанијског ВСНМ-а **Светислав Микеревић**.

Сви они, свако из свог делокруга рада, су заштитници грађана изнели своја искуства, запажања и сазнања до којих су дошли кроз разговоре и непосредан контакт са грађанима на терену.

Посета Лоре Видовић Заједничком већу општина била је само део њених активности у Вуковарско-сремској жупанији. Од 30. августа до 1. септембра њени саветници примали су притужбе грађана у Вуковару, Борову, Винковцима, Отоку и у Гуњи.

С. Бубало

НЕМА МЕЂУНАРОДНОГ МОНИТОРИНГА

На питање новинара долазе ли извештаји заштитника грађана до очију и руку некога у међународној заједници и постоје ли неке реакције међународних институција задужених за људска права на њене извештаје Лора Видовић је рекла да међународни мониторинг у смислу праћења и контроле рада не постоји.

- За свој рад одговарам искључиво Хрватском сабору. При том, канцеларије омбудсмана постоје у целом свету, у свакој земљи по један и сви они добијају, таква је пракса, акредитације пред УН-ом. Моја канцеларија, дакле, након мог именовања 2013. године добила реакредитацију, чиме је потврђена акредитација из 2008. године, као независна национална институција са статусом „А“ што је највиши статус који се признаје, а који се процењује на основу критеријума. Између осталог ту је најважнији критеријум независност у раду и драго ми је да могу да се похвалим да већ годину дана, моја канцеларија и ја, председава Европском мрежом независних националних институција за заштиту људских права. То је, сасвим сигурно, потврда квалитета нашег рада, рекла је Лора Видовић.

ИЗВЕШТАЈ ХРВАТСКОМ САБОРУ НАЈЈАЧИ АЛАТ ОМБУДСМАНА

Омбудсман Лора Видовић рекла је да њена канцеларија бележи све већи број притужби грађана које је позвала да јој се јаве када год осете да су дискриминисани подсећајући да канцеларија заштитника грађана има механизме којима може помоћи да се ситуација по питању људских и мањинских права у Хрватској поправи на боље.

- У појединачним предметима наши алати су мишљења, предлози, препоруке и упозорења након чега смо у непосредној комуникацији са телима која су, рецимо, прекршила неко право, и пратимо како проводе или не спроводе наше препоруке. Често нам се грађани обраћају и када ми нисмо институција која може да им помогне, али тада се трудимо да им дамо општу правну информацију, упутимо их на надлежно тело и трудимо се да помогнемо колико год је то могуће да се особе које нам се обрате заштите користећи друге правне механизме. Наш најснажнији алат је извештај Хрватском сабору зато што у њему дајемо предлоге и препоруке за системско решавање одређених проблема. Те препоруке имају за циљ да се промени или поступање, или закон или пропис по ком се закон проводи што треба да доведе до бољих системских решења и до боље ситуације на поједином подручју како би од тога што више грађана имало користи. Тај извештај има најснажнији одјек у јавности и у том смислу је и комуникација са медијима

ЗАЈЕДНИЧКО ВЕЋЕ ОПШТИНА ПОКЛОНИЛО УЏБЕНИКЕ СВИМ ВУКОВАРСКИМ ПРВАЧИЋИМА КОЈИ СЕ ШКОЛУЈУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И ПИСМУ

ОНИМА КОЈИМА ЈЕ СТАЛО ДО СРПСКОГ ИДЕНТИТЕТА ТРЕБА У ТОМЕ И ПОМОЋИ

Нова школска година у Хрватској започела је 4. септембра. Исти дан Заједничко веће општина реализовало је најављену акцију поделе бесплатних уџбеника и радних свески свим полазницима вуковарских основних школа који ће наставу похађати на српском језику и писму. Првацима је дониран 51 комплет уџбеника чија је вредност приближно 40 хиљада куна. Средства је обезбедила Влада Аутономне покрајине Војводине захваљујући доброј сарадњи са Заједничким већем општина и њеним Одбором за образовање који је идентификовао потребе, проблеме, али и могућности које се у овом случају тичу конзумирања права припадника српске заједнице на образовање на матерњем језику и писму.

- Наша интенција и интенција наше матичне државе јесте да се помогне оним родитељима и ученицима који воде рачуна о очувању нашег националног, верског и духовног идентитета на овом подручју, рекао је председник ЗВО-а, **Срђан Јеремић**.

Добру сарадњу ЗВО-а и Покрајинског секретеријата Војводине ове школске године осетили су родитељи вуковарских ђака. Међутим нису заборављени ни остали ученици који на подручју Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније наставу похађају по моделу А.

- Разговарали смо са представницима Владе Војводине и чињеница је да они желе да

помогну, обећали су знатно већа финансијска средства за идућу годину. Заједничко веће општина је у поступку израде планова и програма са којима ће да аплицира ка средствима АП Војводине. Један од пројеката ће бити и уџбеници за све наше ученике првих разреда основних школа у обе жупаније. Доставићемо све што је потребно као и укупан број ученика који ће наставу да похађају на матерњем језику и писму. Верујемо да ће наредне школске године и они имати бесплатне уџбенике, рекао је Јеремић.

Додели уџбеника, која је првог школског дана организована у просторијама ЗВО присуствовао је и заменик покрајинског секретара за образовање, управу, прописе, националне мањине и националне заједнице, **Милан Ковачевић**, који потврђује да је Влада АП Војводине спремна пружити и већу помоћ српској заједници у Хрватској.

- Ово је један „пилот“ пројекат и планирамо да у будућности буде још оваквих акција. Видећемо како и на који начин да помогнемо, покушаћемо да се укључимо и у решавање проблема везаних за обнову школе “Никола Андрић” у Вуковару. Влада Републике Србије одвојила је значајна средства за обнову предшколских и школских објеката како би се створили што бољи и квалитетнији услови за децу која наставу похађају на српском језику, потврдио је Ковачевић.

Заменик покрајинског секретара осврнуо се и на тренутно стање везано за поштовање права националних мањина и проблеме са којима се суочавају Срби у Хрватској.

- Свет је успео да превазиђе робовласнички систем, ми још увек не можемо нацију и национално питање. То је за мене као човека апсурдно. Држава Хрватска је чланица ЕУ за разлику од Србије, али са поносом могу да кажем да у неким сегментима, у поређењу и са осталим земљама у окружењу које су чланице ЕУ, водимо много више бриге и много средстава издвајамо како за образовање тако и за информисање националних мањина. Надам се да ће у скорије време и овде доћи до просперитета, комфорнијег извештавања и рационалније поделе фреквенција, осврнуо се заменик покрајинског секретара и на ситуацију у области информисања националних мањина.

Јадранка Јахимовић Иван

РОДИТЕЉЕ ПРВАЧИЋА ПОМАЖЕ И ВУКОВАРСКО ВЕЋЕ СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Веће српске националне мањине града Вуковара и ове школске године суфинансираће набавку школског прибора за ученике првих разреда основних школа у настави на српском језику. Родитељима вуковарских ђака првака доделили су 4. септембра бон у вредности од 100 кн.

- Пре свега, циљ је да захвалимо родитељима што су уписали децу у наставу на српском језику, да им помогнемо и да зажелимо нашим ђацима успешно школовање, да буду као и њихови претходници, шампиони и из хрватског језика, географије математике и других предмета и да освајају награде на такмичењима, од жупанијских до државних, поручио је председник ВСНМ Вуковара, **Дејан Дракулић**.

Не треба посебно истичати да процес исељавања становника са истока Хрватске и даље траје, а да се последице највише уочавају на почетку школске године. Тада није потребна ни математика ни статистика да се докаже поражавајућа реалност хрватског друштва, довољан је само поглед на све празније школске учионице. Ова школска година започела је са 40.115 ђака првака што је 2.139 ученика мање у односу на прошлу годину. У Вуковару је ове школске године 49 ђака првака који се школују по моделу А, што је задовољавајуће јер је приближно прошлогодишњем броју уписне деце. Тачни подаци о броју деце која су у основне и средње школе на подручју Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније уписана по моделу А до закључења овог броја нису били доступни Одбору за образовање Заједничког већа општина.

ПЛОЧА СА УСТАШКИМ ПОЗДРАВОМ ПРЕБАЧЕНА У НОВСКУ

ПУПОВАЦ:

„ОСТАЈЕМО КОД НАШЕГ СТАВА, РЕЧ ЈЕ О НЕДОПУСТИВОМ ПОЗДРАВУ“

фото: принтскрин - Н1

Милорад Пуповац - председник СДСС-а

Плоча са усташким поздравом „За дом спремни“ премештена је седмог септембра из Јасеновца у Новску. Удружење драговољаца ХОС-а обратило се тим поводом јавности и потврдило да је премештање табле у изворном облику резултат дијалога са Владом и постизања консензуса поздрављајући на конференцији за медије усташким поздравом. И док премијер преговара са удружењима која користе фашистичке поздраве, а хрватска јавност не може да се договори ради ли се о усташком или „старом хрватском“ поздраву, све очи ипак су упрте у СДСС и ХНС који у преговорима нису ни учествовали, али изражавају незадовољство легализацијом усташког поздрава, а својим евентуалним изласком из владе довели би до још једних превремених избора. О новонасталој ситуацији поразговарали смо кратко са саборским заступником и председником СДСС-а Милорадом Пуповцем.

Истакли сте да нисте задовољни начином на који је решена ситуација са плочом са усташким поздравом, а сигурно да ни српска заједница није са тим решењем задовољна. Шта ће

то значити у будућим односима у Влади?

- Мој став представља став председништва СДСС-а, а то је да је добро што је плоча макнута из Јасеновца, али није добро што је са тим истим поздравом премештена на друго место, а поготово не на место које је 20 метара удаљено од спомен костурнице у којој су остаци 650 партизана који су ослобађали Јасеновац, а која је 1991. године минирана. То није добро и не може бити прихваћено и ми ћемо са нашим партнерима разговарати о томе, као и о томе да усташки поздрав не може бити легалан и допуштен ко год га носио или изговарао.

Неки чланови владајуће и најјаче странке тврде супротно...

- Све их је мање који то тврде. Има оних који изван владајуће коалиције тврде којешта, али унутар

владајуће коалиције све је мање оних који то тврде, али само траже да им се да времена да законски регулишу оно што сматрају да је потребно, а то је да такви или слични поздрави не буду допуштени.

Јесте ли са премијером Андрејом Пленковићем разговарали о плочи и јесте ли знали да ће она бити измештена у Новску?

- Разговарали јесмо, али ми нисмо знали где ће бити измештена, јер да смо знали онда би га на време упозорили да је то недопустиво. Све смо сазнали током дана када се то десило. Нисмо знали ни да ће се удружењима која у грбу имају тај поздрав продужити регистрација. Вероватно ни сам премијер није знао како ће изгледати прес конференција и да ће се на тој конференцији поздрављати са „за дом спремни“. То су ствари које нисмо знали, али независно од тога наш став је познат. Тај поздрав не сме имати право грађанства нигде у Републици Хрватској.

Хоће ли тим ставом бити условљена подршка актуелној Влади?

- Нисмо још разговарали о томе унутар странке, али сигурно је да остајемо код нашег става. Времена за решење је врло мало и уколико буде било потребно да се нађе решење ми ћемо разговарати о томе. Тај поздрав представља претњу за Србе у Хрватској, вређа осећаје нас који се сећамо жртава и све Србе чини неспокојним. Наш је задатак да Влада донесе решење према којем тај поздрав неће бити легализован.

Никола Милојевић

фото: принтскрин - Н1

НОВОСТИ ИЗ ОПШТИНЕ ЈАГОДЊАК

НОВА ВЛАСТ, СТАРИ ПРОБЛЕМИ

На прошлим локалним изборима у Јагодњаку дошло је до промене на власти када је у општинском већу већину освојила Самостална демократска српска странка, а нови начелник постао кандидат ове странке **Стево Млинаревић**. Он је добио поверење 479 бирача од 1.485 колико их је у том тренутку било, а од укупно 850 изашлих што је било довољно за победу већ у првом кругу са нешто више 56 одсто гласова. Неколико месеци након избора посетили смо ову општину коју поред места Јагодњак чине и насеља Мајшке Међе, Болман и Нови Болман и са новим начелником попричали о тренутној ситуацији у општини.

- Општину смо затекли у тоталном хаосу. Дуг је био близу два милиона куна са нашим

комуналним предузећем „Гмајна“. Десило се и то да смо ове ствари морали да решавамо за дан општине, када се одржавају бројне манифестације, али смо успели то успешно да реализујемо. Плате више тамо не касне и редовно се исплаћују. Изгубили смо и могућност да имамо јавне радове због неплаћања доприноса, али сада смо то успели да повратимо и 48 људи је запослено на три месеца. Тренутно бетонирамо стазе у целој општини у дужини од четири километра, постављамо дечија игралишта у Мајшким Међама и Болману, уређујемо гробља и мостове преко канала за пољопривреднике. Уз све то развијамо и нове пројекте и управо је готов пројекат за јавну расвету у Болману. Помажемо и нашим спортским, пре свега фудбалским клубови-

ма, а повећали смо средства за рад риболовачком друштву „Дравица“ које је ове године било друго на првенству Хрватске, прича Стево Млинаревић. Захваљујући јавним радовима тренутно се уређују сва општинска села, а у наредном периоду постоје и бројни други приоритети који се односе и на враћање дугова добављачима. За ову и наредну годину у општини су си задали за циљ реализацију бар три пројекта.

- Важна нам је санација сметлишта у Болману, Новом Болману и Мајшким Међама, као и изградња сметлишта у Јагодњаку. Поред тога средићемо Улицу Змај Јове Јовановића у Јагодњаку, већ поменути јавну расвету у Болману и асфалтирање делова улица које до сада нису биле асфалтиране. У Мајшким Међама планирамо да средимо мртвачницу, али тамо мештани немају никакву друштвену просторију па ћемо видети да и у том правцу нешто направимо. Бројна наша удружења су имала проблема у раду због недостатка средстава и сада радимо на томе да то поправимо, истиче општински начелник.

Јагодњак је познат као село кулена, а на спасовданску Куленијаду која се у овом месту одржава дођу бројни гости који из овог места однесу леп укус барањске делиције која је у међувремену постала његов бренд и заштитни знак. Стварност током остатка године је пуно другачија, млади се одсељавају и радних места је још увек недовољно.

- Нажалост тако је, а неки људи мислим да одлазе и због неког тренда или моде. И иначе је осим Куленијаде помало занемарен друштвени живот, тако да ћемо ми пробати то да подстакнемо кроз некакве нове догађаје и манифестације. У Болману већ имамо пуно богатији друштвени живот, а сваког месеца имамо неки догађај тамо. Што се тиче радних места, настојаћемо да преко пројеката Владе запослимо десетак жена као геронтодомаћице на две године. Надам се да ћемо у Гмајни успети да купимо радне стројеве и на тај начин запослимо још људи. Битно нам је да прођу неки од ових пројеката којима је носилац наше комунално друштво па би кроз то запослили још четири или пет особа. Код нас постоји још неколико грађевинских фирми које су стално у потрази за радницима, а надам се да ће и у будућности бити прилике да привучемо неку већу инвестицију у општину или ближу околину, закључује Стево Млинаревић.

Н. Милојевић

ОЖИВЕЛА ГРАДЊА СТАНОВА У БАРАЊИ

ОСИГУРАН СМЕШТАЈ ЗА „ПУСТАРАШЕ“

Од барањских пустара, које су биле популарне у време бељског газдинства, и на којима је махом живела ондашња бељска радна снага, данас су остали само трагови. Од бројних барањских пустара попут пустара Брестовац, Јасеновац, Козјак, Мирковац, Подунавље, Соколовац, Судараш, Ширине, Зелено Поље, Златна Грета, а било их је још, опстало је тек пет, шест на каквом-таквом животу, и само је питање времена када ће се и њиховим изумирањем угасити баштина која датира још из 19. века.

Да је тако, најбоље говоре бројеви, а за илустрацију поменућемо само оне који се тичу две пустаре. Према попису становништва из 2001. године у пустари Јасеновац живело је 95 становника, а у пустари Соколовац 55 становника. Само десет година касније у Јасеновцу је пописано 35, а у Соколовцу 14 становника. Из поменутих бројки лако се да закључити да на обе пустаре број становника, а ради се махом о становницима треће животне доби, стално опада. Илузорно је и говорити о томе да на поменутих пустарама просто нема услова за градњу комуналне инфраструктуре без које је живот достојан човека незамислив.

Свесна тихог али неумитног нестанка тих пустара, стогодишњака, општина Кнежеви Виногради одлучила је да становнике тих пустара, тзв. „пустараше“, смести на једној локацији, и то на самом излазу из Кнежевих Винограда, према Сузи, где је у завршној фази градња стамбене зграде са двадесетак станова.

Фото: Општина Кнежеви Виногради

Зграда у Кнежевим Виноградима за „пустараше“

Иницијатива за градњу зграде кренула је пре више од три године. Општина Кнежеви Виногради земљиште је откупила од пријашњих власника и, корак по корак, успешно решила имовинско-правне односе што је био и претпоследњи корак пре коначног усељења нових станара.

Планирано усељење у зграду, вредну преко 6 милиона државних куна, планирано је до краја године. Усељењем двадесетак породица из пустара Јасеновац и Соко-

ловац тако ће се коначно стећи услови за живот у условима који су достојни 21. веку. Да ли ће „пустараше“ усељењем у нове станове имати и живот на какав су навикли на пустарама, што је жеља општинских челника, остаје да се види.

Када говоримо о градњи станова у општини Кнежеви Виногради ова општина послужила је и као модел за изградњу вишестамбеног објекта до тридесетак станова у Белом Манастиру. Изградња тих станова, према речима челних људи у једином барањском граду, договорена је крајем јуна на састанку са главним секретаром Централног државног уреда за обнову и стамбено збрињавање Николом Мажаром.

Процењена вредност радова износи пеко десет милиона куна, а зграда би се градила у Осјечкој улици на локацији поред тзв. бранитељских зграда. Акти-вности на изради пројектне документације почињу већ ове године, а почетак градње планиран је за следећу годину.

Вест је то која ће свакако обрадовати оне који још увек нису решили стамбено питање, а таквих је пуно, јер Бели Манастир већ дуги низ година има хронични проблем са стамбеним збрињавањем дословно свих категорија становништва.

Излаз из Кнежевих Винограда према Сузи

Зоран Поповић

ЗАМЕНИК ЖУПАНА ОСЈЕЧКО-БАРАЊСКЕ ЖУПАНИЈЕ РАДОМИР ЧВАРКОВИЋ

РЕГИСТРАЦИЈА ШКОЛА И РАЗВОЈНИ ПРОЈЕКТИ ГЛАВНИ ПРИОРИТЕТИ

У овом броју Извора причамо са замеником жупана из реда припадника српске заједнице у Осјечко-барањској жупанији Радомиром Чварковићем који је након прошлих локалних избора на тој функцији заменио дугогодишњег дожупана Јована Јелића. Разговарамо о животу, проблемима и могућностима српске заједнице које је на прошлом попису становништва овде било 7,76 одсто односно 23.657 људи што ову жупанију чини другом по укупном броју Срба, одмах након Вуковарско-сремске жупаније.

Како данас генерално живи српска заједница у Осјечко-барањској жупанији?

- Ми као и свих ових година делимо проблеме које има већински народ, али наши су проблеми још и већ с обзиром на то да ми двадесет година од мирне реинтеграције немамо решен статус, а права и обавезе које је ова држава преузела нису до краја испоштовани. Моје је мишљење да, поред генерално лоше ситуације, код наше заједнице је присутна још тежа и ситуација.

Сем тога, стиче се утисак да није исто Србима у рецимо општинама Ердут или Шодоловци или Србима у рецимо Поповцу или Валпову...

- Свакако да постоји и та разлика. Наравно да је ипак лакша ситуација у општинама где смо ми као заједница већинско становништво, а поготово у локалним самоуправама где ми имамо власт. Ту се осети да је ситуација лакша и релаксиранија, а да

је живот некако бољи. У другим срединама и ситуација је доста тежа. Поготово у градским срединама где је процес асимилације поприлично узео маха још од оних ратних збивања.

Како су Срби у тим местима организовани?

- Ту је видљива прилична неорганизованост нашег народа. Постоје негде пододбори Просвјете или мањинска већа која нешто раде, међутим, оно што ја слободно могу да кажем, је да у местима где ми немамо политичке представнике и политичку организованост, ту су и остале организације неорганизоване или слабо раде. Пракса показује да када се успемо политички организовати и учествовати у неким органима локалне самоуправе иза тога долази и културна и друштвена организованост. Тога у овим већим срединама, а говорим о Осијеку, Валпову и Нашицама, нема.

Тренутно се на простору жупаније

граде две нове цркве, једна у Јагодњаку, а друга у Угљешу. Може ли и тај верски живот који је у замаху, допринети већој организованости?

- Задовољни смо обновом верских грађевина и парохијских домова, а ево имамо и ситуацију да се граде и нови објекти. Задовољни смо и нашим свештенством и што се у свим школама где има могућности одвија и верска настава. Добро је да је то тако, али што се тиче веће друштвене организованости ту ће морати мало да пораде културна друштва и већа српске националне мањине.

Шта за вас значи ова нова функција заменика жупана?

- Последњих осам година сам обављао посао заменика начелника у општини Дарда тако да ова функција није нека новост за мене, само се ради о регионалном нивоу. У одређеној мери ради се о другачијем и већем обиму, али оно што ми је за ова три месеца запало за око је да не

Изградња цркве Св. Нектарија у Јагодњаку

фото: епархија Осечкопољска и барањска

могу бити задовољан првенствено са односом жупаније према припадницима српске заједнице и то је оно на чему ћу радити.

У жупанији се променила власт па је након година у којој је владао ХДССБ поново на власт дошао ХДЗ. Каква су ваша очекивања од садашњих жупанијских власти и од самог жупана?

- Ми смо до сада имали једну власт која је била прилично искључива када су у питању права и потребе наше заједнице. Надам се да ће нова власт која је дошла променити тај однос. Тај оптимизам темељим на неким првим изјавама новог жупана када је у питању смиривање ситуације на подручју жупаније па и када је у питању однос са Србима. Почетак је свакако охрабрујући.

Сматрате ли да можете искористити тренутну ситуацију што СДСС (за сада) подржава владу ХДЗ-а на нивоу државе?

- Очекујем да се прича око нашег учешћа у влади прелије, не само на Осјечко-барањску, него и на остале жупаније где ми живимо. Ја се пре свега надам да ћемо успети да региструјемо наше школе као мањинске јер нам се дешава да је отежано провођење модела у настави на српском језику и писму, а имамо и проблем са запошљавањем наставног кадра. Друга ствар коју очекујемо је да ћемо кроз учешће у влади и појединим министарствима успети да покренемо неке пројекте у нашим општинама Шодоловци, Јагодњак и Ердут.

Са друге стране, српска заједница нема представника у жупанијској скупштини...

- Нажалост ми ни на овим изборима нисмо успели да пређемо изборни праг који је у

нашој жупанији изузетно висок. Питање је да ли ћемо то моћи и на наредним изборима јер се суочавамо са великим одливом становништва. То не значи да ми као народ немамо својих представника у жупанијској скупштини, али нажалост они су дошли са других страначких листа и до сада никада нису показивали интерес за проблеме и потребе наше заједнице. Све то нам отежава ситуацију, а и моја политичка тежина је мања јер сигурно да би нас и жупан и жупанијске власти другачије гледали да смо успели у томе да имамо своје представнике у жупанијској скупштини.

Били сте заменик начелника у општини Дарда која је успела да реализује бројне пројекте и привуче ин-

вестиције. Можете ли то искуство да пренесете и на ниво жупаније?

- Општина Дарда је на време препознала тај нови начин вођења локалне самоуправе и привлачења средстава. У ових осам година колико сам ја био заменик начелника ми смо повлачили огромна средства из европских фондова и сада се у овом тренутку ради један пројекат у вредности од 70 милиона куна што не успевају ни много већи градови од Дарде. У последње време и жупанија све више ради на прекограничним пројектима са Србијом и мислим да је моја функција и дужност да направим одређене кораке у том смислу да наше општине што више повежем са локалним самоуправама у Србији да направимо што више заједничких пројеката.

Ваш задатак ће бити и координација између политичких, културних и мањинских организација, међутим долазе ли Вам, и обични људи? Имају ли они ту навику да се обраћају свом заменику жупана и који су њихови проблеми?

- Долазе људи и из града Осиека где је седиште жупаније, али и из осталих делова жупаније. То су углавном свакодневни проблеми који су везани за разне ствари. Од тражења помоћи за лечење до проблема везаних за школство. Углавном се ради о егзистенцијалним стварима, али има и оних статусних везаних за питање пензија, нерешених стамбених питања и тако даље. Људи долазе и то ми је драго што имају ту навику и што је та канцеларија заменика жупана и до сада била у функцији. Надам се да ће то и у наредном периоду бити место где ће људи моћи да дођу да заједно решавамо проблеме које можемо.

Никола Милојевић

фото: епархија Осечкопољска и барањска

Освећење темеља цркве Светог пророка Илије у Угљешу

ТРПИЊСКИ АНТИФАШИСТИ ОБЕЛЕЖИЛИ 74. ГОДИШЊИЦУ МАСОВНОГ ОДЛАСКА МЕШТАНА ТРПИЊЕ У ПАРТИЗАНЕ И 72 ГОДИНЕ ОД ПРОБОЈА СРЕМСКОГ ФРОНТА И ОСЛОБОЂЕЊА ОВОГ МЕСТА ОД ФАШИЗМА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

АНТИФАШИЗАМ НЕМА АЛТЕРНАТИВУ

Више од триста мештана Трпиње прикључило се 6. септембра 1943. године Народноослободилачкој борби народа Југославије против немачког окупатора и његових домаћих помагача. Од тада до данас прошло је 74 године, али Трпињци те славне дане из своје прошлости не заборављају, и не само да не заборављају него се тиме и поносе и то јавно истичу иако су последњих година у Хрватској фашизам и идеје које су га створиле поново узлету.

- Чињеница је и сваки дан сведочимо да се антифашизам гура под тепих, а десничарске снаге потпомогнуте клерофашистичким обележјима ступају на позорницу наше секуларне државе, па се поставља питање да ли је Хрватска секуларна држава или клерофашистичка. За мене, као и за све антифашисте, алтернативе нема. Јосип Броз Тито и Комунистичка партија Југославије и Хрватске дигли су устанак народа против фашизма и нацизма. Антифашизам нема алтернативу, или си фашиста или антифашиста, закључио је члан председништва Савеза антифашистичких бораца и антифашиста Хрватске **Никола Опачић** из Белог Манастира који је такође присуствовао обележавању овог јубилеја.

У свом уводном излагању председник општинског Удружења антифашистичких бораца и антифашиста **Јован Тешановић** присетио се тужних, али и славних дана из прошлости Трпиње.

- Од 4. јула 1941. године када је издан проглас Комунистичке партије Југославије да се народ диже на оружани устанак, почеле су се осни-

вати партијске ћелије и од тада се лакше дише. Појављују се партизани теренци који су мобилисали момке и девојке и тајним путевима и везама их одводили у партизанске јединице. Међу првим теренцима су били Живојин Денин, Михајло Вранешевевић, Саво Манојловић, Васлије Лазић, Стево и Радо Ковачевић, Перо Палић, Љубиша Шијаковић, Никола Манојловић, Радо Банчевић, Алекса и Војо Ердељац, Божо Живановић и тако до броја четрдесет петог. Захваљујући њима стварани су Народноослободилачки одбори који су имали за циљ да у селу организују живот и припреме народ за одлазак у НОБ, рекао је између осталог Тешановић.

Велику подршку антифашисти општине Трпиња имају од свог општинског руководства на чему су веома захвални.

- Антифашизам подржавамо не само декларативно већ и конкретним делима јер антифашизам је неодвојиви део нашег народа и наше општине, рекао је том приликом начелник ове општине **Мирослав Палић**.

Трпињци су дали велики допринос и поднели велику жртву у ослобађању земље од фашистичког окупатора и домаћих издајника. У девет славонских бригада борило се 452 борца од којих је њих 75 дало живот за слободу. У рату је страдало, погинуло, стрелјано или на неки други начин усмрћено 126 мештана. Усташе су у јасеновачки логору из Трпиње одвеле и 170 Рома који се из те фабрике смрти никада нису вратили. Општина Трпиња у НОБ-у је дала и два народна хероја – Васу Ђурђевића из Бршадина и Богољуба Вукајловића из Боботе.

На платоу испред споменика жртвама фашизма у центру Трпиње, парастос је одржао трпињски парох **Марко Шукунда**, а бројне антифашистичке организације са подручја источне Славоније и Барање, из Вуковара, Борова, Боботе, Бршадина, Вере, Пачетина, Осијека и Белог Манастира, те из Србије, из Сомбора, Сремске Митровице, Лаћарка, Мартинаца и Дивоша, су положили венце. **С. Бубало**

ПАРАСТОС ЖРТВАМА КОД КРСТА НА АЛЕЈИ

ДА СЕ ЖРТВЕ НЕ ЗАБОРАВЕ

Као и много година уназад и ове друге септембарске суботе на вуковарском војном гробљу Алеја служен је парастос и одана почаст страдалим вуковарским Србима у периоду рата од 1991. до 1995. године. На Алеји су се и ове године окупиле бројни друштвено-политички представници Срба као и чланови породица погинулих, а парастос је служио први вуковарски парох **Саша Кузмановић** уз саслужење свештеника **Вукашина Цветојевића**, **Миладина Спасојевића** и **Предрага Азапа**. Сећање на страдале организовало је Веће српске националне мањине града Вуковара.

- Ми смо овде због љубави, а не зато што нас неко на то тера. Овде смо и због осећаја преам тим људима о према жртви коју су принели. И ове године се сећамо свих страдалих током

ратних сукоба у Вуковару, али још увек није решен статус српских цивилних жртава рата и осим Алеје, немамо ни једно спомен обележје на којем би могли одати почаст и положити венце. У наредном периоду ћемо настојати да ова гробна места обновимо. Парастос на Алеји је прилика да се присетимо људи којима је рат наметнут и да не заборавимо жртве, истакао је председник Већа српске националне мањине **Дејан Дракулић**.

Венце код крста на Алеји положили су делегације српских мањинских већа града Вуковара и Вуковарско-сремске жупаније, Удружења породица несталих и насилно одведених „Против заборав“, Заједничког већа општина, градске организације Самосталне демократске српске странке и Генералног конзулата Републике Србије у Вуковару.

Н.М.

У СЕДИШТУ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА ОДРЖАНО РЕДОВНО ОКУПЉАЊЕ УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ЦИВИЛНИХ ЖРТАВА РАТА „ПРОТИВ ЗАБОРАВА“

ДА СЕ ЧУЈЕ И ЗА НАШЕ ЖРТВЕ

Поводом Међународног дана несталих у седишту Заједничког већа општина у Вуковару 30. августа одржано је традиционално окупљање чланова Удружења српских цивилних жртава рата „Против заборава“.

Секретар удружења **Бранко Јуришић** упознао је домаћине са радом удружења „Против заборава“ и основним проблемима са којима се сусрећу.

- Три су основна правца у којима ми делујемо а то су и три главна проблема. Најпре, многи наши чланови још увек трагају за својим, у рату убијеним и несталим, члановима породица. Други проблем су постојећи судски спорови које су наши чланови, трагајући за правдом, покренули и изгубили, а сада се од њих тражи наплата судских трошкова. У питању су енормне цифре. Трећи проблем је тај што држава избегава да процесуира познате починиоце, рекао је Јуришић.

Јуришић је рекао да је удружење имало прилику да их својевремено прими бивши председник Јосиповић и да су затражили састанак са садашњом председницом Китаровић.

- Неко нас је назвао из њеног кабинета и рекао да нас она не може примити него да ће нас примити њен саветник за унутрашњу политику. Међутим, ни до тога није дошло. Својевремено смо контактирали и бившег премијера Милановића, али је он то одмах препустио министру Предрагу Матићу. Тако је и дошло до једне, рекао бих, коректне сарадње између нас и представника власти. Морам да поменем и српску заједницу. Као

удружење једном смо имали прилику да будемо у Сабору. Представили смо се саборским заступницима Милораду Пуповцу и Милету Хорвату. Надамо се да ће се захваљујући Драгани Јецков која је недавно постала саборски заступник та наша ствар, наша прича мало више замахати на том нивоу, верује Јуришић.

Састанку су поред чланова Удружења „Против заборава“ присуствовали и саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков** и председник ЗВО-а **Срђан Јеремић**.

У свом обраћању члановима Удружења „Против заборава“ заступница у Сабору РХ Драгана Јецков и председник ЗВО-а Срђан Јеремић обећали су да ће и даље подржавати њихов рад и том смислу најавили и неке конкретне кораке као што су разговори са представницима власти и у Хрватској и у матичној држави Србији.

- Чињеница је да је питање несталих у рату и цивилних жртава рата дуго-трајан и мучан проблем. Да од њега сви дижу руке или пред њим затварају очи и не желе с њим да се суоче. Међутим, жртве су жртве. Биле оне Срби или Хрвати то једнако боли. Праксу каква је данас да се једне жртве фаворизују,

а друге заборављају треба променити. Ми смо у Хрватској аутохтони, домицилни народ, своји на своме. Они који су погинули на својим кућним праговима, који никада нису нападали, који су убијени само зато што су Срби не заслужују такав игнорантски однос. Заједничко веће општина јесте и биће вам на услузи, на располагању по сваком питању. У скорије време сретну се и са председницом Хрватске и поново ћу да укажем на овај проблем и на потребу да се он реши. Са стањем какво је данас не можемо да будемо задовољни. То предуго траје, рекао је Јеремић.

- И сама сам прошла у својој породици страдавање у рату и наравно да са вама потпуно саосећам и да вас разумем. Сигурна сам да ће вас Заједничко веће општина и ново руководство увек дочекати са добродошлицом и да ће вам увек бити на располагању. Могу да обећам да ћу као саборска заступница учинити све да помогнем у решавању ваших проблема. Сматрам да су рад и постојање овог удружења веома важни и да ми морамо да истрајемо у нашем заједничком настојању да се истина о нашим жртвама, чији број је веома велик, пробије до очију јавности, рекла је Драгана Јецков.

Секретар Удружења Бранко Јуришић и казао је очекивања да ће новоизабрана заступница Драгана Јецков, која је и члан удружења „Против заборава“ бити њихов глас тамо где треба.

- Не очекујемо превише, јер знамо у каквој држави живимо, али мислим да смо тиме што је Драгана Јецков у Сабору направиле један корак ближе томе да се за нас чује и да се зна да постоје и српске цивилне жртве рата, рекао је.

С.Б.

ПРЕДСЕДНИК ЗВО-а СРЂАН ЈЕРЕМИЋ ПОСЕТИО ДАЛМАТИНСКЕ ОПШТИНЕ КИСТАЊЕ, ЕРВЕНИК И БИСКУПИЈА

МНОГО МОГУЋНОСТИ ЗА ПОВЕЗИВАЊЕ

Начелници далматинских општина са представницима ЗВО-а

Након прославе јубилеја, седам векова постојања манастира Крупе у Далмацији, председник Заједничког већа општина из Вуковара, **Срђан Јеремић**, крајем августа обишао је српске општине у Далмацији те разговарао са њиховим начелницима. У општини Бискупија, недалеко од Книна, Јеремић се нашао са заменицом Шибенско-книнског жупана, **Ањом Шимпрагом**, начелником општине Ервеник, **Предрагом Бурзом**, те замеником начелника Бискупије, **Гораном Матијашом**.

Према речима Ање Шимпраге, била је ово јединствена прилика да се на заједничком састанку нађу представници српске заједнице из Далмације са новоизабраним председником ЗВО-а, те да се прича о постојећим проблемима и могућим видовима сарадње у будућности.

- Нама је изразито задовољство што је господин Јеремић, недуго након преузимања дужности председника ЗВО-а, нашао времена да нас обиђе и да заједно са нама, разговара о постојећим проблемима који муче нашу заједницу. Нажалост, нисмо често имали прилику да се овако састајемо, нити смо практиковали овакве разговоре, а сматрам да је то јако важно нарочито за нас овде у Далмацији. Често смо се одвајали на „њих тамо у Вуковару“ и „нас овде“ и сматрам да то није добро, јер морамо радити заједно и у заједничком интересу, а Јеремић је својим доласком показао иницијативу ка истом циљу, рекла је Шимпрага.

Исто мишљење дели и начелник општи-

не Ервеник, Предраг Бурза. Он је, у разговору са Јеремићем, истакао низ проблема са којима се суочава ова општина те нагласио како су пожари у Далмацији додатно отежали ситуацију, али и довели до тога да су се од ватрене стихије бранили јако слабом ватрогасном опремом.

- Председник ЗВО-а је разумео и наше проблеме и наше потребе. Иако су нам потребе бројне, оно што је за нашу општину сада приоритет, након лета које нам је задао бројне проблеме, јесте ватрогасна опрема са којом смо у дефекту. Има ту још много ствари о којима се може разговарати али оно што нам је важно јесте обећање председника ЗВО-а да ће покушати наћи начин да нам помогне, како од набавке ватрогасне опреме, тако и до успоставе контаката са људима из општина у Славонији и Барањи које су, кроз различите пројекте, оствариле неке своје потребе. Јеремић нас је позвао да у скорој будућности посетимо Вуковар, и у разговору са начелницима тамошњих општина разменимо искуства која нам могу бити драгоцене, каже Бурза.

Заменик начелника општине Бискупија, Горан Матијаш, упознао је Јеремића са радом ове

општине, али и указао на значај тога што се управо у приземљу општинске зграде налази и привремени студио планиран за потребе ТВ продукције ЗВО-а.

Након разговора, поменути представници српске заједнице у Далмацији обишли су, заједно са Срђаном Јеремићем и председником Одбора за медије и веру ЗВО-а **Срђаном Коларом**, просторије намењене за студио те анализирали шта је све од опреме још неопходно како би се сам студио довео у функцију.

Иако опремљен са новом техником, неопходна су додатна улагања да се студио комплетно обнови и доведе у функцију. Јеремић сматра да је овакав медијски простор који покрива подручје Лике и Далмације изразито битан како за Србе у Далмацији тако и за ТВ продукцију која већ годинама уназад доноси приче из живота људи у овим крајевима. Он је рекао да ће се потрудити да пронађе додатна средства која би поспешила досадашњи начин функционисања, куповином модерније опреме, а начелници и заменица жупана изразили су своју спремност да му у томе помогну.

Срби у овом крају никако не смеју бити изопштени, а сарадња и контакти, размене искустава са српским општинама Срема, Славоније и Барање морају бити на обострану корист у интересу заједнице. Уз све то, неопходна је и медијска покривеност јер ТВ продукција ЗВО-а кроз „Хронику Славоније, Барање и западног Срема“, и часопис „Извор“, већ годинама раде на разбијању медијског мрака у овим крајевима, када се ради о српској заједници.

Поред Јеремића и Колара састанку у Бискупији присуствовао је и председник Одбора за људска права ЗВО-а **Дејан Дракулић**.

Васка Радуловић

Привремени студио ТВ продукције у Бискупији

ДЕЦА ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА ОПШТИНЕ БИСКУПИЈА У ОКВИРУ ЛЕТЊЕ ШКОЛЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА ПОСЕТИЛА МАНАСТИР КРКУ КАКО БИ, ПРЕ ПОЧЕТКА ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, ДОБИЛИ БЛАГОСЛОВ И ПОДРШКУ ЗА ПРЕДСТОЈЕЋЕ ШКОЛСКЕ ДАНЕ

УЧИТИ О СЕБИ БЕЗ СТИДА И СТРАХА

Већ четири године „Удружење жена козовске долине“ реализује Летњу школу српског језика, сваки пут са различитом тематиком и другачијом идејом, а овогодишња носи назив „Јован Јовановић Змај“. Спроводи се с циљем очувања српског језика, писма, културе и традиције, ванинституционалним радом са децом општине Бискупија. Школа је финансирана од стране Канцеларије за сарадњу са Србима у региону.

- Ове године мало каснимо са реализацијом школе, јер је и читав пројекат каснио, али то не значи да ћемо на било који начин угрозити или умањити њену важност. Окосница је увек иста, а то је очување српског језика, културе и традиције и рад са децом, један ванинституционални вид образовног рада са ученицима наше општине. Генерално, њима то недостаје, а недостаје им и прилика да се додатно информишу и едукују о култури и традицији народа којем припадају. Поред основне теме о Јови Јовановићу Змају, као једном великом писцу за децу, имамо и много верских и културних обилазака наших институција, јер наша деца уче веронауку у школи и српски језик по моделу „Ц“, каже председница Удружења, **Радмила Дрезга**.

Доласком у манастир Крку, пред сам почетак школске године, настоји се, каже Дрезга, поново увести у праксу некадашња традиција да се деци удели благослов уз молитву пред долазеће школске дане, а кроз читав пројекат школе у плану је обилазак и осталих православних храмова у Далмацији.

- Није тешко закључити зашто смо изабрали баш Крку. Ово је духовна колевка православних у Далмацији, а раније је био обичај да сва деца, пре школе, долазе на молитву са благословом. То је, нажалост, прекинуто после рата и ми желимо да тај обичај поново оживимо. Родитељи су нам, помало у шали, рекли како ће и они сви долазити ако им деца буду боља у школи. План је да обиђемо и остале православне светиње које нисмо стигли посетити претходних година, а то су, пре свега, храм Светог Саве у Сплиту, црква у Шибенику где је седиште Епархије, и тако редом. Дружићемо се са децом из околних парохија и општина, а у порти манастира Лазарица викендом организовати дружења са вршњацима из Грачаца, Ријеке и осталих, удаљенијих, градова. Укључили смо и људе који ће нам помоћи и кроз учење књижености, црквеног појања, дечијег стваралаштва итд. Желимо да наша деца осећају ту припадност својој заједници, без икаквог страха, да буду поносни на то што јесу, али ћемо се трудити да и другима приближимо вредности које настојимо неговати, објашњава Радмила Дрезга.

Света Литургија и причешће значајни су у

животу сваког православног верника а томе од најранијег детињства треба учити децу. Уједно је то темељ и стуб на којем ће почивати православље у Далмацији и начин како сачувати српски народ на овим просторима, сматра свештеник **Станко Антић**.

- За децу је јако важно да буду чланови своје цркве како би знали ко су, одакле су и да буду поносни на то. Хвала Богу да деца овде још имамо, али ако сада тиме не почнемо да се бавимо, односно не учимо и не радимо са њима, страх ме је како би то могло изгледати у будућности обзиром на живот и малобројност Срба у Далмацији. Није нам циљ само да деца буду што бољи ђаци, већ да израсту у добре људе, да се међусобно упознавају и друже па, ако Бог да, у будућности жене, удају и настављају нашу лозу. Ту морамо радити заједно, и ми као представници цркве, и родитељи, и вероучитељи, наставници. Децу не треба приморавати на нешто, већ наћи начин како их охрабрити, заинтересовати, подржати да сами негују оно што је њихово. Многи родитељи, нарочито у приморским градовима, имају страх да децу шаљу на српски језик или на веронауку, и ја их као родитељ могу разумети, али нам страх не сме бити оправдање јер ми нисмо овде репа без корена, нити смо овде дошли присвајати нешто туђе, а не чинећи ништа показујемо да нисмо ни заинтересовани да било шта мењамо на боље. Не можемо се вечито повлачити, размишљати само краткорочно, већ мислити и на то шта ће бити за педесет или сто година. Ако нас овде више не буде, тиме би изневерили и нас, и нашу децу, али и наше претке који су своје корене овде усадили вековима кроз историју, каже свештеник Станко Антић.

Поред дружења пред школске обавезе које им предстоје, идеална је ово прилика

била да се нешто и научи о историји православне цркве у Далмацији. Док је једнима ово био први пут, други су већ раније долазили у Крку. Ипак, утисци које носе након овог доласка, свима су исти и сви се слажу у једном, у Крку ће доћи поново.

- Данас сам први пут у манастиру Крка, иако живим у селу Врбник, близу Книна. Осми сам разред и идем у Основну школу „Фрањо Туђман“ у Книну. Јако ми се свиђа што сам дошао, прелепо ми је овде. Научио сам да је овај манастир из четрнаестог века, да је више пута био рушен и обнављан и да је тек у седамнаестом веку попримио данашњи изглед. Сада знам да се овде налази и православна Богословија коју су похађали бројни ђаци, који су касније постајали монаси, свештеници, епископи. Срећан сам након ових сазнања и знам да ћу опет, сто посто, поново да се враћам овомо, препричава своје утиске **Никола Петојевић**.

Ђурђа Радловић каже како није први пут у Крки, долазила је и раније са родитељима, али овде јој је, каже, сваки пут лепо и сваки пут има прилику да сазна и научи нешто ново.

- Свиђа ми се и манастир и природа око њега, река Крка по којој носи име, а данас смо имали прилику ући и видети катакомбе које се налазе испод самог манастира што, до сада, нисам знала. Доћи ћу опет, и кад ме родитељи буду водили, али и са другарима из школе, све док не будем могла сама да долазим, одлучно обећава Ђурђа.

Наредних година, како кажу иницијатори пројекта, уколико им буду одобрена неопходна материјална средства за покривање трошкова долазака и обилазака, план им је да укључују децу из других општина, не само из Далмације већ и читаве Хрватске.

Баска Радловић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ВУКОВАР-НОВИ ЗА СВОЈЕ ЧЛАНОВЕ ОРГАНИЗОВАЛО ЗДРАВСТВЕНО ПРЕДАВАЊЕ О ПОВИШЕНОМ ХОЛЕСТЕРОЛУ

ВИШЕ ЗНАЊА-ВИШЕ ЗДРАВЉА

Већ дванаест година Удружење пензионера "Вуковар нови" одржава медицинска предавања. Овај пут предавање је било посвећено повишеној масноћи у крви, односно холестеролу. Због тога што удружење нема своје сталне просторије предавање је одржано у вуковарском ресторану "Морнар", а предавач је била др **Мила Васиљ Михаљевић**.

- Ово наше здравствено предавање је у ствари наш пројекат који носи назив "Више знања, више здравља". То је део нашег рада који ми себи зацртамо једном годишње. Ово данашње посветили смо болестима које изазива гојазност и повишена масноћа у крви. Циљ нам је да се наши чланови друже, али и да подигнемо ниво њиховог знања и свести о потреби редовне контроле холестерола у крви. Наши чланови највише болују од шећерне болести, има их и који сами себи дају инсулин, али има и оних који пате од повишене масноће у крви. Овде имају прилику да у једној опуштеној атмосфери у непосредном контакту са предавачем постављају питања и добију одговоре на њих. Што се тиче наше докторке Михаљевић, она је јако предусретљива и спремна је да им помогне и упути их тамо где треба како би добили одговарајућу медицинску помоћ за проблеме који их муче, истиче председница овог пензионерског удружења, тета **Злата Мишкић**.

Како објашњава докторка Михаљевић ова тема је веома битна за људе који су већ

у позним годинама живота због ризика од кардиоваскуларних обољења које узрокује повишена масноћа у крви.

- Овде ће ови људи моћи да чују савете како са прехраном могу да регулишу своје здравље. Прехрана је, наравно, веома важна и кључна, али ако се не може тако постоје и медицински препарати који могу да помогну. Уз све то веома је важна и физичка активност, у складу са могућностима које свако од ових људи има. У раду и дружењу са овим људима имам јако добра искуства. Могу да кажем да су сви врло кооперативни, да су вољни да послушају савете што је нама лекарима у ствари и најважније, истакла је др Михаљевић.

Иако је холестерол на лошем гласу треба знати да је он за живот врло важна ствар,

да је добар и неопходан. Холестерол је масноћа, молекула слична молекули масне киселине, а организму је неопходан за нормално и здраво функционисање. Присутан је у свакој ћелији организма, састојак је крви и људског тела. Без холестерола не бисмо могли да живимо јер је потребан за многе метаболичке процесе и измену супстанци. Без холестерола не може да функционише ни људски мозак. Неопходан је у процесу стварања полних хормона па без њега не би било тестостерона, естрогена ни хормона надбубрежне жлезде, а незамењив је учесник и процеса настанка жучне киселине. Међутим, као што обично не ваља када је нечега превише тако није добар ни његов превисок ниво. Треба разликовати добар ХДЛ од лошег ЛДЛ холестерола, чији повећан ниво у крви ствара ризик за настанак кардиоваскуларних болести.

Након предавања чланови удружења пензионера имали су прилику да постављају питања која нису била везана само уз представљену тему. Ови стари људи имају бројне здравствене проблеме па је ово један од начина да добију савет, а да не одлазе у ординације и не троше снагу по чекаоницама. Докторка Михаљевић је на сва постављена питања одговарала стрпљиво и љубазно. Учесници предавања имали су прилику да им медицинска сестра **Зорица Игић** на лицу места измери притисак и ниво шећера у крви.

Средства за здравствена предавања Удружење пензионера "Вуковар нови" добијена су на основу конкурса од Вуковарско-сремске жупаније.

С. Бубало

ОПЕТ СЕ ПУДАРИЛО У БИЈЕЛОМ БРДУ

ПЕСМА И ВЕСЕЉЕ У БЈЕЛОБРДСКОЈ ПЛАНИНИ

У Бијелом Брду се већ седам година одржава пударина – манифестација која чува стари обичај чувања винограда пред почетак бербе грозђа. Тако је било и овог пута, а пудари и њихови гости окупили су се у бјелобрдским виноградима другог септембра. Манифестација се сваке године одржи у винограду неког другог Бјелобрдца, а овог пута пудари су у коњским запрегама стигли код домаћина **Ђорђа и Верице Никшић**. Ту се играло и певало, а циљ свега био је поново оживети некадашњи обичај чувања винограда и дружења омладине.

- Свака кућа бјелобрдска је имала од пола јутра до три јутра винограда у нашој планини, а кад почне грозђе да шара средином осмог месеца онда младе и неударане девојке иду у своје винограде чувају га и раде тамо. Ту долазе домаћи момци – пудари, и пудари из других села који се зову „пудари са јабане“ и ту се друже, певају и играју. То је био њихов младалачки живот где су се рађале прве праве љубави, а стицао се обичај песме, весеља и кола, говори председник СКУД-а „Јован Јовановић Змај“ **Слободан Нешић**.

Пударина је и ове године окупила велики број људи, а у бјелобрдској етно кући мештани су спремили и изложбу ручних радова, као и до сада најбогатију понуду пударских јела и пића. Част да званично отворе овогодишњу пударину имали су гости из Мрчајеваца чији мештани су већ 37

година побратими са Бијелим Брдом.

- Долазак у Бијело Брдо је за све нас изузетан дан и изузетна је част доћи овде међу ове људе који нас сматрају искреним пријатељима и друговима. Њихова врата су за нас увек отворена, а наша врата су за њих увек отворена јер ми више и нисмо пријатељи него породица. Волео бих да то настане и млађи људи и да то траје док је Мораве и Драве, истакао је **Милорад Јевђовић** из КУД-а „Радиша Поштић“ који је све пударе позвао на традиционалну Купусијаду која ће се средином септембра одржати у Мрчајевцима.

Поред Мрчајеваца у госте Бјелобрдцима стигли су и пријатељи из Крагујевца, а поред шумадијских песама и народних ношњи у бјелобрдским виноградима ове године чуле су се и црногорске песме и видела

црногорска ношња захваљујући гостима из истарског Пероја са којима бјелобрдци онедавно имају пријатељску, културну, али и економску сарадњу.

- Ми долазимо овде три, четири пута годишње. Размењујемо културу, али смо успоставили и неки облик економске сарадње. Прошле године смо одавде одвезли десет свиња јер су пуно јефтиније него код нас. Слободан Нешић у шали каже да је то „зелено-плава трансверзала“ али то заиста јесте тако. Ми у Истри имамо врхунско домаће маслиново уље, малвазију и смокве, а овде су већунски славонски производи. Уз све то, сматрам да је ипак најважније ово наше дружење, говори председник Друштва перојских Црногораца „Перој 1657“ **Миодраг Поповић**.

Очувањем нематеријалне културне баштине и оваквих обичаја у Бијелом Брду подстичу и многе младе људе да поново траговима својих предака засучу рукаве и саде нове винограде којих је временом остало све мање. Кроз обичаје и нове саднице винове лозе, тврде у Бијелом Брду, рађају се и неке нове љубави јер момака и девојака овде у виноградима још увек има.

- Без обзира на све што нас окружује и на сву депресију која влада, можемо се похвалити да у Бијелом Брду још увек има младости, деце, људи средњих година и старијих људи који подржавају наше обичаје и нашу одлучност да кроз обичаје градимо наш национални идентитет. Како ћемо га градити? Па кроз оно што је најлепше у нама. Домаћинство и душа коју имамо, а има и винограда. Сваке године у Бијелом Брду се усади око 2.500 садница винове лозе и наша вина су све препознатљивија и квалитетнија. И све док имамо младих и винове лозе биће и „гађарења“ и „љубовања“ код нас у виноградима као што је то некад било, говори Слободан Нешић. **Н. Милојевић**

ОДРЖАНА ЈУБИЛАРНА ДЕСЕТА СИЛАШИЈАДА

МАНИФЕСТАЦИЈА КОЈА СПАЈА КУЛТУРОМ

Централна друштвена манифестација у Силашу већ годинама уназад је „Силашијада“, смотра народног стваралаштва, фолклора и народних обичаја. Овог пута одржана је деветог септембра, а у локалном Дому културе окупио се значајан број публике, али и гостију. Пре самог ревијалног дела, током поподнева одржано је такмичење у старим спортовима где се такмичило у скоку у даљ, бацању камена с рамена, потезању конопа, трчању у врећи и трчању „на кркаче“. Након тога уследио је дефиле културних друштава која су уз песму прошла селом.

- Ово је десета, јубиларна Силашијада на коју смо јако поносни. Идеја је потекла од нашег кореографа Милана Цвијановића који је желео да се овде покрене нешто ново и другачије. У почетку је то било скромно, али временом имамо све већи број друштава, људи нам се одазивају и сигурно ћемо са овом манифестацијом наставити и даље. Волимо што се ипак нешто догађа у нашем селу јер иначе имамо мало културних догађаја. Долазе нам људи са разних страна, стварају се пријатељства и рађају се љубави и то је оно што је најбитније у свему, каже потпредседница Културно-уметничког друштва „Зора“ из Силаша **Бранка Каран**.

Управо је домаће културно-уметничко друштво и отворило фолклорно вече у Силашу „Играма из Срема“. Након њих на бини су се ређала друштва из Слатине, Белотића, Боботе и Обудовца. Чланови СКД „Просвјете“ из Слатине по први пут су

Дефиле учесника улицама Силаша

наступили на Силашијади, а представили су се сплетом игара из западне Славоније.

- Драго нам је што смо позвани овде, јако нам је лепо и сви смо одушевљени што смо лепо примљени. Код нас је фолклорни живот тежак, јер се пуно људи боји рећи шта су. Ми који се са тиме бавимо радимо то из срца и душе првенствено да се дружимо, да скупимо људе око себе и да нашу традицију негујемо и даље. Имамо активних двадесетак играча и десетак певача и још стотинак подупирућих чланова, говори председница слатинске Просвјете **Љубинка Павловић**.

Сарадња са Силашанима почела је на смотри фолклора у Воћину где су се два друштва спријатељила у циљу очувања српске културе на обе стране Славоније. У Слатини је пододбор обновљен пре нешто мање од годину дана, а све му се чешће прикључују и млађи међу којима је и двадесетшестогодишња **Оливера Увалић**.

- Млада сам и не знам пуно тих обичаја. Знам тек понеке које ми је покојна бака пренела. То ми се свиђа и желим се тиме бавити како бих првенствено сама научила нешто, обогатила свој живот и једног дана пренела на своју децу, каже Оливера.

По први пут су у Силашу били и чланови КУД-а „Милић од Мачве“ из Белотића који су приказали обичаје, песму и игру мачванског краја.

- Силашани су код нас гостовали већ два пута и ево указала се прилика да и ми

узвратимо гостовање. Код нас у сваком селу постоји културно-уметничко друштво које се бори да очува те обичаје наших старих од давнина и не само обичаје из Мачве него и из свих крајева где живе Срби. Ми ћемо данас приказати неке мачванске свадбене обичаје и игре које ће се надам се свидети овој публици овде, навео је уметнички руководилац КУД-а „Милић од Мачве“ **Милош Вукановић**.

Већ традиционално на Силашијади се бирала и најлепша девојка у народној ношњи, а своје кандидаткиње предложила су сва друштва која су учествовала на манифестацији. Жири је на крају одлучио да је најлепша девојка у ношњи чланица КУД-а „Ђоко Патковић“ из Боботе **Данијела Тома**.

Никола Милојевић

Данијела Тома - најлепша девојка на Силашијади

У БОРОВУ ОД 1. ДО 3. СЕПТЕМБРА ОДРЖАН 26. САЗИВ МЕЂУНАРОДНЕ ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ НА КОЈ ЈЕ УЧЕСТВОВАЛО 22 СЛИКАРА ИЗ СРБИЈЕ, БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И НЕПОСРЕДНОГ ОКРУЖЕЊА

Боровско Културно-уметничко друштво "Бранислав Нушић" и његова Ликовна секција и ове године организовали су успешну Међународну ликовну колонију на којој је учествовало двадесет и двоје сликара из Србије, Босне и Херцеговине и окружења. Сликарима окупљеним на овогодишњем 26. сазиву Међународне ликовне колоније у Борову препуштено је да сами одаберу тему којом ће се изразити у својим ликовним делима. У складу с тим, мајстори киста на платна су преносили своја тренутна расположења и импресије. У Борово нико од њих не долази тек тако, да се појави, јер ово окупљање уметника има дугогодишњу традицију и углед, али има и додатних мотива.

- Сликаре у Борово привлачи наш гостољубив приступ. Они се овде осећају пријатно и може се рећи да су овде рођена таква пријатељства и везе које готово могу

БОЈАМА ОВЕКОВЕЧИЛИ ДРУЖЕЊЕ

да се назову и родбинским. Дружимо се и ван периода када организујемо колонију, посећујемо се и током целе године, истиче водитељ Ликовне секције КУД-а „Б. Нушић“ из Борова, **Бошко Поповић**.

Иако већина сликара већ дуги низ година долази у Борово за неке од њих долазак и боравак у овом месту био је сасвим ново искуство, а појавиле су се и нове домаће снаге. Једна од оних која први пут учествује на оваквом сликарском окупљању је и ученица Уметничке академије у Осијеку **Миња Митровић** из Борова.

- Сада сам на трећој години Академије и одлучила сам се да ове године и ја учествујем у раду ове колоније. За тему сам изабрала вуковарске сводове, а завршила

сам и један пејсаж. Сликањем се бавим од осмог разреда основне школе након које сам уписала Средњу уметничку школу у Осијеку. Сликање је нешто што јако волим и што ме опушта, у чему уживам и што ме испуњава срећом, објашњава Миња своје мотиве за долазак на боровску колонију.

Први пут у Борову је и **Зоран Гојковић** из Добоја.

- По занимању сам машински инжењер, нисам завршио ликовну академију, али сликањем се бавим већ око 35 година. Имао сам три-четири самосталне изложбе у Добоју док је групних било много више. Код нас има доста ликовних колонија на којима редовно учествујем и драго ми је да су ме организатори позвали овде у Борово. Овде

је јако пријатно, добри су људи, добри домаћини и сви смо због тога добро расположени, тако да ми је велико задовољство што сам овде, истиче Зоран Гојковић.

У раду колоније учествовала је и историчарка уметности из Апатина **Радмила Савчић**.

- Овде су углавном заступљени радови који се баве амбијентом, улицом и архитектуром овог места. То је вероватно занимљиво и за саме спонзоре да имају ту неку уметничку реплику и визију свог амбијента и то је на неки начин добро, да се покаже нека колекција уметничког виђења Борова. То је и нека основна карактеристика ове колоније. Овде сам први пут па просто са неке теоријске и критичке стране посматрам и мислим да је то потпуно прихватљиво. Што се тиче колонија, дружење је нешто што је неопходно и важно сваком нормалном човеку, а друго је размена искустава. Оваква окупљања су и једна врста културног достигнућа, јер важно је не само за уметнике који су се окупили, него и за гледаоце да се ствара нека врста културне баштине која се оставља нашим наследницима у средини у којој живимо, истакла је Радмила Савчић.

Двадесет и двоје уметника изнедрило је 45 радова који ће своје место пронаћи у депоу боровске галерије. Од тога је 40 уља на платну, 5 акварела и 1 скулптура. Један део биће продан, јер на тај начин организатор КУД „Бранислав Нушић“ прикупља средства за организацију наредне колоније, а други ће остати у власништву галерије.

С. Бубало

ОДРЖАН ОСМИ ФЕСТИВАЛ АУТОРСКОГ ФИЛМА ЗЕМАЉА ПОДУНАВСКОГ РЕГИОНА-ПРОФЕСТ 2017

СПЕЦИЈАЛНО ПРИЗНАЊЕ ЗА ТВ ПРОДУКЦИЈУ ЗВО

Добитници награда на ПРОФЕСТ-у

У Бачкој Тополи од 07. до 10. септембра одржан је осми Фестивал ауторског филма земаља Подунавског региона - ПРОФЕСТ 2017. Овогодишњи фестивал окупио је близу 500 учесника из свих 14 земаља подунавског региона, а свечно га је на Пољопривредно-туристичком комбинату "Панонија" отворио председник покрајинске Владе **Игор Мировић**. Фестивал је настао пре осам година захваљући визији **Рајка Вулина** власника „Тренд“ радија који је желео доказати и показати да је Србија земља мултикултурности, мултикултуралности земља коју су светски медији годинама представљали потпуно супротно.

- Деведесете године које су донеле ратове, обиље туге и несреће народима овог региона, донеле су и велику неправду, сатанизацију српског народа. Таква врста медијске сатанизације је довела до тога да смо постали последња парија у свету и Европи, а сви ми врло добро знамо да то није тако. Овај фестивал је кренуо на две основне претпоставке: једна је покушај да на међународном нивоу на којем је и организован изборимо против негативне медијске кампање, а друга је истинска потреба да се о Србији прича и да се каже истина. О томе колику снагу има овај фестивал сведоче и чињенице да смо ми институционално повезани са многим фестивалима и у овој регији и у Европи па и шире. Са великим поносом истичем да је Профест од 2008. године побратимљен са фестивалом Братина из Русије, истиче Рајко Вулин.

Ове године на адресу организатора ре-

портаже су стигле из свих 14 земаља подунавског региона. Укупно је било 187 радова а од тога је 125 телевизијских и 62 радијске репортаже.

- Ове године су аутори коначно схватили да је тема лепота разлика и да треба да се посвете управо томе. Може се слободно рећи да су свих 15 номинованих телевизијских остварења заиста добра и да су само нијансе у питању. По први пут добијам заиста праве репортаже јер су нам новинари обично слали оно што је информативног карактера док је репортажа потпуно други жанр и захтева много више и посла и захтева многио више посла и учесника,

објашњава чланица жирија **Милада Поповић**.

Одлуком фестивалског жирија прва награда у радијској селекцији додељена је ауторки **Душанки Петровић** за репортажу "Бубамара" Радио Београда 2. Прву награду у конкуренцији телевизијског стваралаштва освојила је **Милана Мајар**, за репортажу "С руба памети", Радио Телевизије Републике Српске.

Продукција Заједничког већа општина такође је освојила награду и то специјално признање за квалитет ауторског рада новинарки **Васки Радуловић** и њену репортажу "Чувар Лике".

- Репортажа је настала током потраге за занимљивим причама, везаним за Лику. Оне првенствено откривају људе који су нај-аутентичнији представници свог краја. Кроз историју, таквих је у српском народу било много, али их је данас нажалост све мање. Један од ретких свакако је Личанин **Саша Лукић**, који је својом љубављу према родном крају, народним обичајима и традицији, оживео слике некадашњег живота у Лици и постао најбољи репрезент свога краја. Ово је прича о Сашу, објашњава Васка.

Специјална признања у категорији ТВ остварења додељена су и ауторки Анико Рожи за репортажу "Ја сам као сви други" РТВ-а и Татјани Манојловић за репортажу "Траг – гора у срцу, живот у печалби" из продукције РТС-а.

Јадранка Јаћимовић-Иван

Директор ПРОФЕСТ-а Рајко Вулин и наша награђена новинарка Васка Радуловић

ПРАВОСЛАВНЕ СВЕТИЊЕ ДАЛМАЦИЈЕ (1)

пише: Васка Радуловић

ХРАМ Св. ЈОАКИМА И АНЕ НА БРИБИРСКОЈ ГЛАВИЦИ

На месту где се невидљиво сједињују Буковица и Равни Котари уздигла се Брибирска главица, место дубоких корена и камен међаш нашег националног и духовног постојања. На свега десетак километара од мора, ово чаробно место чува у себи богату сакралну баштину далматинских Срба, а храм Светих Јоакима и Ане, подигнут 1574. године, само је један од духовних бисера ове древне апостолске земље.

- Црква Светих Јоакима и Ане налази се на Брибирској главици, а сама Брибирска главица уз град Скрадин, у шибенском залеђу. Црква је, по нашим сазнањима, настала 1574. године јер других историјских сазнања о години градње нисмо имали све до недавно када се кренуло са превођењем турских докумената из тога времена. Иоставило се да су подаци тачни јер се поклапају са турским записима из времена када су Турци дошли овамо и забележили постојање храма на Брибирској Главици. Читава Брибирска главица сада је једно велико археолошко налазиште на којем је могуће пратити више цивилизацијских слојева, а како се налази баш на том локалитету, црква је данас заштићени споменик културе, упућује на историјске чињенице протојереј **Ђорђе Веселиновић**.

Брибирска главица нераскидиво је везана и за светородну лозу Немањића, а односи православних из Брибира и манастира Крке историјски су утемељени већ вековима уназад, јер историчари сматрају да је мисао о подизању манастира Крке управо зачета на брибирској главици, у молитвама Јелене Шубић.

- Само православље на Брибиру вероватно датира и раније од настанка саме цркве. Познато је да се сестра цара Душана, царица Јелена, удала за хрватског великаша, Младена Трећег Шубића, а по предању, на самом Брибиру постојала је дворска црква краљице Јелене у којој су, такође према предању, са њом дошли монаси из Свете земље Јерусалима где се истиче име оца Рувима који је био Јеленин духовник. Рувимово и Јеленино име такође се везује и за подизање оближњег манастира Крке који датира из 1450. године. Све то нам указује да је православље на Брибиру вишевековно, када говоримо о српском православљу, а ако узмемо у обзир да је читава Далмација била под управом цариградског патријарха изглед и распоред улица и кућа на Брибиру указују на грчки тип града. Сама црква Св. Јоакима и Ане почива на једној Античкој хришћанској богомољи. Најновија истраживања указују на грчку богомољу која

је служила као маузолеј, место уклапања

неке великашке породице која је ту живела, а следећа фаза градње, након што је та црква опустела, јесте наш данашњи храм Св. Јоакима и Ане, објашњава отац Ђорђе.

На Брибирској главици, досадашњи археолошки радови, указују на постојање неколико цивилизацијских слојева, али и неколико конфесионалних слојева, с обзиром да се на овом месту кроз историју укрштају и претапају на својствен начин православље и римокатолицизам, Срби и Хрвати, за које је Брибирска главица подједнако важна.

- Ако причамо о хришћанској цивилизацији, она је овде била источног типа. Турци су, својим доласком, водили прецизне записе, те ту навели и неке фрањевачке редовнике, дакле католичке конфесије. То, донекле, указује да је Брибирска Главица била конфесионално измешана, али трагови православља сежу далеко у прошлост.

БОРБА ЗА ПРОШЛОСТ

Турци су у својим дефтерима забележили постојање православног храма Светих Јоакима и Ане на Брибирској главици 1574. године, што би свакако могло значити да је православног храма на овом месту постајао и у ранијим временима.

- У извесној мери имали смо, не могу рећи проблема, али много различитих тумачења. Ако нема адекватних историјских извора, онда тај простор осатаје отворен за разноврне спекулације. Свака конфесија има

да смо се, у одређеној мери, нашли приписати различитим тумачењима онога што се у прошлости дешавало, па су нам, постојање наше православне цркве и уопште православља на овом простору, хтели померити у осамнаести век. Добра ствар, поред турских дефтера, јесте једна међународна сарадња између Завода за заштиту споменика културе из Шибеника, Музеја археолошких споменика из Сплита и Археолошког музеја из Сиднеја који су, уз дозволу и благослов цркве, извршили истраживања непосредно уз сам храм, али и у самом храму, како би коначно ставили тачку на та нагађања шта се налази испод храма. Тиме смо демантовали различите тврдње и нагађања те доказали да се црква Св. Јоакима и Ане директно наставља на некадашњи грчки маузолеј, каже Веселиновић.

С обзиром на археолошку привлачност Брибирске главице и њену несвакидашњу природну лепоту, очекује се и пораст броја туриста који би се баш на овом месту, као ретко где могли дотаћи минулих векова.

- Ископавања у храму и испод њега почела су пре две године. Највећи део посла у унутрашњости урађен је у том периоду, када је подигнут и комплетан под на дубини преко три метра, како би се установила архитектура доњих објеката. Радови још увек трају и у плану је да се, у договору са нашом црквом, тај простор прилагоди и за неке комерцијалне сврхе где рачунамо на већи долазак туриста који желе видети те археолошке слојеве и упознати цивилизације које се из истих могу ишчитати, те их презентовати на адекватан начин, објашњава Веселиновић.

Брибирска главица, без икакве сумње, припада источној хришћанској традицији, о чему најбоље сведоче археолошки и архитектонски трагови, који нас воде ка источном стилу градње, а податак да је ово подручје било под јурисдикцијом цариградског патријарха непогрешиво осликава ово подручје као део источне хришћанске цивилизације. Богато и велико православно гробље које се налази непосредно уз храм Светих Јоакима и Ане несумњиво говори да су Срби на Брибирској главици и припадајућим јој селима присутни најмање пет векова.

ПОСТОЈБИНА МАНДУШИЋА ВУКА

Осим дубоких веза Брибирске главице и манастира Крка које су историографији добро познате, постојала је такође и спона манастира Драговића са Брибирском главицом. Због страха од турских власти, њиховог терора и одмазди, монаси манастира Драговића обновили су на Брибирској главици храм Светог Јована Крститеља и на

овом далматинском подручју наставили током седамнаестог века свој монашки живот, обogaђујући својим духовним радом живот на Брибирској главици, на којој су се тада, још интензивније, окупљали ондашњи православни Срби.

- Знамо за тај историјски период у којем су се често померале границе између турске империје и млетачке републике, зависно од договора, споразума или војне надмоћи. Почетком седамнаестог века монаси манастира Драговића поново су се нашли у турској царевини, а не желећи поново доживети искуства која су имали раније, прелазе на простор Млетачке републике. Млетачке власти им дозвољавају да населе подручје Брибирске главице и, како стоји у тој дозволи, стару грчку цркву Св. Јована Крститеља, поново обнове и прилагоде потребама својих богослужења. Како знамо и начин монашког живота, претпоставља се да су ту били и помоћни објекти у виду конака, капеле, што опет потврђује да је на овом месту постојао и православни манастир и монаштво, потврђује отац Ђорђе.

Личност Никодима Бусовића, који је православном црквом у Далмацији управљао од 1693. до 1707. године, посебно је везана за Брибирску главицу. Једно време, током епископске власти Никодима Бусовића, црквом у Далмацији управљало се управо са Брибирске главице.

- И данас у народу постоји прича о Бусовићовој кули коју нам је, данас, тешко лоцирати. Кула не као кула, већ као кућа у којој је живео. Тамо где је био Епископ, била је и црквена управа, што нам директно указује да је једно време столовао баш на Брибиру.

Према попису из 1991. године у Брибиру су Срби били апсолутна већина, било их је 94 одсто. И остала села подно Брибирске главице насељена су српским становништвом, којих је након последњег рата знатно мање.

Храм Светих Јоакима и Ане део је јединственог археолошког комплекса на Бри-

бирској главици, а циљ православних у Далмацији јесте да сачува ову светињу и да је што пре оспособи за богослужења.

Поред храма Светих Јоакима и Ане налази се и звоник, који је саграђен знатно касније. У непосредној близини Брибирске главице рођен је надалеко чувени српски ускочки војвода из 17. века, Вук Мандушић, који се прославио својим чојством и јунаштвом, а кога у Горском вијенцу описује и Петар Петровић Његош, рекавши оно чувено, „У рукама Мандушића Вука, свака пушка биће убојита“.

Мандушић је ратовао у служби Млетачке републике против Турака, а у млетачким изворима помиње се као Морлак – Влах, како су тада Млечани називали Србе. Са својим четам продирао је на турску територију. Погинуо је 1648. године у Далмацији, недалеко од места рођења.

Туристички потенцијал Брибирске главице је огроман, а с обзиром да су на овом месту дубоко уткане тековине и православних и римокатолика, Срба и Хрвата, ово место могло би постати истински мост искрене сарадње два народа и две вере. Потребно је, за афирмацију овога места, учинити још много тога. Православнима ван Далмације мало је познато какво духовно и национално благо крије ово чаробно место, које све посетиоце својом атрактивношћу и историјским утемељењем оставља без даха. С обзиром на потенцијал који поседује, Брибирска главица ни у једном времену није имала статус какав заслужује. Брибирска главица крије још многе тајне. Поред храмова Светих Јоакима и Ане и Светог Јована, о чијем постојању сведоче бројни историјски подаци, према предању постојао је још један православни храм – дворска капела краљице Јелене.

У времену испред нас стоји нада да ће простор Брибирске главице добити место какво заслужује на духовним и туристичким мапама, јер овај скривени бисер све посетиоце оставља без даха.

Археолошко налазиште на Брибирској главици

У БОРОВУ ОДРЖАНА 22. МЕЂУНАРОДНА ФИШИЈАДА

КРЧКАЛО 38 ФИШ ПАПРИКАША

У организацији Фудбалског клуба "Слога" у Борову је одржана 22. Међународна Фишијада на којој се за титулу најбоље такмичило чак 38 екипа. За разлику од ранијих година када је Фишијаду организовало боровско Културно-уметничко друштво „Бранислав Нушић“ ово је већ трећа година за редом како је организација у рукама ФК „Слога“. Тако је некако и ред јер и кување фиш паприкаша је нека врста спорта.

- Ништа није тешко организовати поготово када нас послужи овако лепо време и када имамо овако много учесника и гостију. Мислим да је број од 38 екипа максимум који оваква једна манифестација може да изнесе. Ове године имамо и једну екипу из Барање која је позната по добром фишу, имамо и госте из Бачке Паланке и драго ми је што је тако, а током протеклих година имали смо прилике да се уверимо и у то да се у Борову кува добар фиш, рекао је председник ФК "Слога", **Милош Ерић**.

А када је о гостима реч ред је да се чује и њихова реч. За **Младена Ђермановића** из Јагодњака боровска фишијада је прилика за добро дружење, а док се фиш не заврши за сваки случај на столу је нарезан кулен. Како и не би кад је Јагодњак по њему надалеко познат. Ипак, не недостаје и мајстора у спремању фиша.

За **Зорана Хајрића** из бачкопаланачког Удружења „Златни караш“ долазак у Борово није први. Старо је то пријатељство јер Бо-

ровци редовно долазе на њихову манифестацију „Једно је шкембе“ у кувању бећарског паприкаша.

О томе ко је скувао најбољи фиш одлучивао је трочлани оцењивачки жири на челу са **Лазаром Радиговићем**.

- Они који су некада кували најбољи фиш у последње време много фантазирају па су сада најгори у томе. Почели су у њега да стављају разне мирођије и вештачке боје које у фишу немају шта да траже. Зна се шта иде у фиш. Иначе, да узмете три котлића и да у сваки од њих стављате исто, сваки ће опет бити другачији. Једноставно, треба погодити време, објашњава, помало у збиљи, помало у шали, Радиговић.

На овогодишњој манифестацији као гост био је и председник СДСС-а **Милорад Пуповац** са колегама из странке.

- Није ми први пут да сам овде и силно сам радостан што сам ту, што је овако леп дан, што је добро расположење, што је оволики број котлића и наравно људи, рекао је председник СДСС-а.

Најбољи фиш по мишљењу жирија скувао је **Славујко Јерковић** из Трпиње. - Дуго се такмичим у кувању и увек сам међу пет најбољих. За добар фиш су важни вода, добра риба и добра паприка. На такмичењу у ресторану Морнар освојио сам свих пет медаља за прво место, а на боровској Фишијади сам једном освојио друго место и сада, ево, прво. До сада имам преко 30 медаља освојених у кувању, рекао је Јерковић.

Друго место освојила је екипа "Мењачница плус" из Вуковара са куваром **Синишом Недељковићем**, а треће место екипа "Ас хибриди" из Борова за коју је кувао **Рашо Бојанић** из Бијелог Брда.

Према оном што смо имали прилике да чујемо од председника жирија у старту је елиминисано двадесетак узорака и онда се у ужем кругу и нашло пет најбољих.

- Раскувана риба, сецована чорба, превише слан и превише густ фиш, то није за оцењивање. Некада знамо и по десет пута да пробамо и враћамо се док не одлучимо о најбољима. Пресудили су боја, густина, целовитост рибе и наравно укус, рекао је Радиговић.

И овогодишња Фишијада одржана је у оквиру општинске манифестације "Дани Борова 2017.", под генералним покровитељством општине Борово.

С.Бубало

И З В О Р

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА
ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИМПРЕСУМ

Број 175

ГОДИНА XI

Вуковар, 13. септембар 2017.

Издавач:
Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:
Срђан Јеремић,
председник ЗВО-а

Главни уредник:
Славко Бубало

Редакција:
Вуковар; Јадранка Јаћимовић-Иван,
Никола Милојевић, Срђан Секулић;
Бели Манастир; Зоран Поповић,
Стана Немет;
Книн; Васка Радуловић

Фотографија:
Срђан Секулић, Дарко Ковач,
Зоран Поповић, Никола Милојевић

Графичка припрема:
Славко Бубало

Штампа:
"Glas Slavonije" d.d. Osijek
Ulica Hrvatske Republike 20

Адреса редакције:
Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667
Факс: 032/422-755

e-mail: urednik.izvor@gmail.com
izvor.zvo@gmail.com
web: www.tvprodukcija-zvo.com

Лист суфинансирају:
Савет за националне
мањине Владе Републике Хрватске,
Министарство културе Републике Србије и
Покрајински секретаријат за културу, јавно
информисање и односе са
верским заједницама АП Војводине

Излази два пута месечно

Тираж:
8000

Насловна страна:
Заштитница грађана
Лора Видовић у ЗВО-у

СКД Просвјета Загреб
Координациони одбор
за источну Славонију,
Барању и западни Срем,
расписује

К О Н К У Р С

за доделу Годишње награде Бранимир Куруцић

Предлагачи могу да буду пододбори и појединци, чланови СКД Просвјета у саставу, односно са подручја на ком делује Координациони одбор за источну Славонију, Барању и западни Срем, те Ансамбл народних игара СКД Просвјета.

Кандидати за Годишњу награду могу бити:

- а) појединци, чланови пододбора СКД Просвјета с подручја источне Славоније, Барање и западног Срема;
- б) пододбори, секције и ансамбли у саставу Координационог одбора за источну Славонију, Барању и западни Срем;
- в) појединци који потичу из ових крајева, а који су постигли одређене резултате на подручју културе или допринели развоју културе у овим крајевима;
- г) појединци који не потичу из ових крајева, али су на овом подручју постигли одређене резултате и тако допринели развоју културе у овим крајевима.

Предложени кандидат треба да има остварене резултате протеклих година из једног од наведених подручја:

- сценске уметности;
- музичке уметности;
- књижевно-језичке уметности;
- ликовне уметности и вајарства;
- филмске уметности;
- неког другог подручја значајног за културни развој области.

Предлози за Годишњу награду уз детаљно образложење предлагача могу се доставити препоручено поштом на адресу:

СКД „Просвјета“
Координациони одбор за ИСБЗС
Николе Тесле 69
31204 Бијело Брдо

или путем електронске поште на адресу spopac@gmail.com

Рок за доставу предлога је у поноћ **30. 9. 2017. године**. Предлози без детаљног образложења и они пристигли након наведеног датума неће бити уважени.

РЕПРЕЗЕНТАТИВАЦ ХРВАТСКЕ РУКОМЕТНЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ НЕМАЊА ДАМЈАНИЋ ИЗ ТУРСКОГ ГРАДА САМСУНА У БЕЛИ МАНАСТИР ДОНЕО БРОНЗАНУ МЕДАЉУ СА ОЛИМПИЈАДЕ ЗА ОСОБЕ ОШТЕЋЕНОГ СЛУХА

БРОНЗА СИЈА КАО ДА ЈЕ ЗЛАТО

Један од ретких Барањаца чланова неке хрватске репрезентације, **Немања Дамјанић** из Белог Манастира, недавно се кући вратио са још једном, овога пута, бронзаном медаљом.

На 23. Олимпијским играма особа оштећеног слуха одржаним од 18. до 30. јуна у Самсуну у Турској, Хрватска рукометна репрезентација освојила је бронзану медаљу. На олимпијади је наступило преко 3.500 спортиста из 100 земаља света, а Хрватску је представљало њих 36 у појединачним и екипним дисциплинама међу којима је био и наш Немања Дамјанић. У сусрету за треће место Немања и другови победили су репрезентацију Немачке. У полуфиналу изгубили су од Русије.

- Није да нисмо могли победити, јер смо водили целу утакмицу, па и пред сам крај. Руси су ипак успели да изједначе и у продужетку победе голом разлике – прича Немања присећајући се задњих секунди те утакмице и напомиње како је тугу због пораза у полуфиналу тако реномираног такмичења речима било тешко описати. Али, медаља је ипак медаља.

Овај двадесетчетворогодишњи Беломанастирац, дугогодишњи је репрезентативац хрватске рукометне репрезентације, а своје прве рукометне кораке, започео је у Бе-

лом Манастиру, још као основац.

- Многи моји пријатељи у то време су започињали у разним фудбалским клубовима, док сам се ја окренуо рукомету и увек волим да се сетим свог првог клуба и тренера. То су РК Бели Манастир и тренер Јегер, каже Дамјанић, уз напомену да му је врло жао што тај клуб данас више није активан ни у једној категорији.

Трачак наде да ће будућност можда ипак донети и нешто ново Немања види након пријема код градоначелника Белог Манастира, **Томислава Роба**.

- Како би честитао бронзаном репрезентативцу градоначелник Роб са сарадницима угостио ме 14. августа, рекавши да су Беломанастирци који имају прилику да носе дрес репрезентације ретки, а да су још ређи они који се кући враћају са медаљама. Рекао је још и то да је упознат са мојим идејама о покретању мушког рукомета у Белом Манастиру, и да ће помоћи колико год буде могао, каже Немања.

Том приликом градоначелник је обећао да ће у том смислу лобирати у Осјечко-барањској жупанији. Након пријема код градоначелника Роба, Немања се градоначелнику и његовим сарадницима захвалио на свему, а посебну захвалност, каже, дугује градском већнику **Оливеру Матијевићу**,

који је пријем иницирао.

Дугогодишњи репрезентативац Немања Дамјанић, након одласка из РК Бели Манастир, био је и рукометаш валповачког рукометног клуба, али због мале средине знао је да је веће успехе тешко постићи.

- Након Валповке, једно сам време играо рукомет за бачки Бездан, из којег сам отишао у Босну и Херцеговину, у Дервенту, чији је рукометни клуб члан прве, Премијер лиге. Након четири године одлучио сам да се вратим кући.

Жеља му је да се запосли у Белом Манастиру и поновно покрене мушки рукомет у једином барањском граду.

- Свеукупан утисак који носи са Олимпијаде је одличан, будући да смо се вратили са укупно шест медаља, чиме смо заузели сам врх табеле најуспешнијих држава, каже Немања.

Иначе, у Самсуну им је, четири дана друштво правила најтрофејнија хрватска олимпијка Јаница Костелић, која се побринула за део логистике.

Стана Немет

Следећи број Извора излази у среду 27. септембра 2017.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у суботу 23. септембра на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 25. септембра на РТВ 1 у 16:17 и у петак 22. септембра на РТРС у 12:30